

HET TOEZICHTKADER BVE

Utrecht, december 2002

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE 3

- 1 VOORAF 5
- 2 DE AANSLUITING BIJ DE ZELFEVALUATIE;
PROPORTIONALITEIT 7
- 3 DE INHOUD VAN HET TOEZICHT; HET
WAARDERINGSKADER 11
 - 3.1 De centrale vragen bij de beoordeling van de kwaliteit 11
 - 3.2 Kwaliteitsaspecten uit het waarderingskader 12
 - 3.3 Verantwoordelijkheids- en organisatieniveaus in de
onderwijsinstellingen 13
 - 3.4 De beslisregels 13
- 4 DE WERKWIJZE BIJ HET TOEZICHT; DE VERSCHILLENDE
ONDERZOEKSVORMEN (PKO, NO, OKV) 17
 - 4.1 Inleiding 17
 - 4.2 Het periodiek kwaliteitsonderzoek 17
 - 4.3 Het nader onderzoek 17
 - 4.4 Indien er sprake is van tekort schietende kwaliteit 18
 - 4.4.1 Het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (OKV) 18
 - 4.4.2 Het bestuurlijk natraject 19
 - 4.5 Het jaarlijks onderzoek 20
 - 4.6 Het incidenteel onderzoek 21
 - 4.7 Planning 21
- 5 DE RAPPORTAGE 23
- 6 DE WAARDERINGSKADERS BVE 25
 - 6.1 Waarderingskader bve Regionale Opleidingen Centra (ROC's) 27
 - 6.2 Waarderingskader bve Vakinstellingen 43
 - 6.3 Waarderingskader bve Niet-Bekostigde Instellingen (NBI's) 45

1 VOORAF

In de Wet op het Onderwijs Toezicht (de WOT) staat dat de inspectie overleg voert met vertegenwoordigers van het onderwijsveld en andere betrokkenen over het toezichtkader, voordat zij het de Minister ter goedkeuring aanbiedt. Met het voorliggende toezichtkader is dat gebeurd. In onderstaande komt eerst het begrip toezichtkader aan de orde en vervolgens de verschillende onderdelen ervan.

De inspectie onderzoekt jaarlijks (artikel 11 van de WOT) het onderwijs aan elke instelling. De werkwijze voor het verrichten van dat onderzoek beschrijft de inspectie in één of meer toezichtkaders, zoals vastgelegd in artikel 11 en 12 van de WOT. Voor BVE zijn in de WOT geen kwaliteitsaspecten opgenomen omdat de sectorwet de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) zelf de inhoudelijke opdrachten aan instellingen geeft, met name in de artikelen 1.2.1., 1.3.5. en 1.3.6. De WEB is dan ook richtinggevend voor de invulling van de inhoud van het toezicht. Verder omvat het toezichtkader de werkwijze.

Het toezichtkader BVE omvat de onderstaande onderdelen:

- de aansluiting bij de zelfevaluatie; proportionaliteit
- de inhoud van het toezicht; het waarderingskader
- de werkwijze bij het toezicht; de verschillende onderzoeksvormen (Periodiek KwaliteitsOnderzoek, Nader Onderzoek, Onderzoek naar KwaliteitsVerbetering, Jaarlijks Onderzoek)
- de rapportage.

Deze onderdelen zijn in verschillende hoofdstukken verder beschreven en uitgewerkt.

In Hoofdstuk 6 zijn de uitgewerkte waarderingskaders opgenomen. Voor ROC's geldt het algemene waarderingskader. Daarnaast zijn er aangepaste kaders voor vakinstellingen en voor niet-bekostigde instellingen. Het BVE-deel van AOC's wordt beoordeeld met het waarderingskader voor vakinstellingen. Voor het VMBO-deel van AOC's, vallend onder de Wet op het Voortgezet Onderwijs, is het toezichtkader PO/VO van kracht.

2 DE AANSLUITING BIJ DE ZELFEVALUATIE; PROPORTIONALITEIT

Uitgangspunt van de WEB is de autonomievergroting en de daarbij behorende verantwoordelijkheid van elke instelling voor de eigen kwaliteit van het onderwijs en de verbetering daarvan. Daarover legt zij achteraf verantwoording af. De instelling richt een kwaliteitszorgsysteem in dat voorziet in de beoordeling van de eigen kwaliteit. Dat gebeurt zo mogelijk in samenwerking met andere instellingen en met betrokkenheid van externe deskundigen. De instelling borgt de kwaliteit en voert, waar nodig, verbeteractiviteiten uit. Door de huidige tweejaarlijkse verslaglegging verantwoordt zij dat extern. Dit ligt vast in art. 1.3.6 van de WEB. De WOT is gebaseerd op deze uitgangspunten.

Met de implementatie van de WOT wordt deze verplichting omgezet in de verplichting driejaarlijks een zelfevaluatie(rapport) op te leveren over de kwaliteit van het onderwijs. Deze zelfevaluatie is het eerste aangrijpingspunt voor de beoordeling door de inspectie. Artikel 12 van de WOT bepaalt immers dat de inspectie bij het periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO) of onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (OKV) uitgaat van de uitkomsten van de zelfevaluatie van de instelling. Deze uitkomsten kunnen in een afzonderlijk rapport staan, maar kunnen ook neergelegd zijn in visitatierapporten, doorlichtingrapporten, onderzoeksrapporten en dergelijke. De uitkomsten van de evaluatie zijn richtinggevend voor het oordeel van de inspectie voor zover:

- a. dit aspecten betreft uit het waarderingskader van de inspectie
- b. de wijze van uitvoering en de hoedanigheid van de evaluatie voldoende betrouwbaar zijn,
- c. de kwaliteitsdoelen die de instelling zich heeft gesteld van voldoende niveau zijn.

Op basis van de bevindingen uit de analyse van de zelfevaluatie stelt de inspectie een onderzoeksplan op. Het periodiek kwaliteitsonderzoek wordt aldus proportioneel ingericht. Die onderdelen die in de zelfevaluatie onvoldoende aan de orde komen, worden in de instelling onderzocht. Verder kan, door een steekproef, worden onderzocht of het oordeel van de instelling in de zelfevaluatie kan worden overgenomen. Daarmee geeft de inspectie in haar werkwijze uitvoering aan de leden a en b van artikel 12, lid 2, onder a en b van de WOT door de kwaliteitsgegevens van de instelling te valideren en verifiëren. De gegevens die blijkens de validatie en verificatie in orde zijn, worden zonedig aangevuld met de ontbrekende gegevens door aanvullend onderzoek van de inspectie.

Als de gegevens en bevindingen op deze wijze zijn gecompoteerd, spreekt de inspectie een oordeel uit, met andere woorden: ze valueert de gegevens. Bij deze valuatie beziet de inspectie ook de kwaliteitsdoelen die de instelling zichzelf heeft gesteld. De termen validatie, verificatie en valuatie worden hieronder geconcretiseerd.

Validatie: relevantie, onderbouwing en robuustheid

Bij validatie gaat het om de vraag of en in hoeverre de resultaten van evaluatie benut kunnen worden bij de oordeelsvorming over de kwaliteit van het onderwijs. Daarbij zijn drie kwesties van belang.

Relevantie

Ten eerste zal de inspectie nagaan of en in welke mate de evaluatie de kwaliteitsaspecten uit het waarderingskader dekt. Voor een PKO gaat het dan om de kwaliteitsaspecten uit de domeinen kwaliteitsborging en -verbetering, onderwijs en leren en opbrengsten. De instelling zal zich in elk geval een oordeel moeten hebben gevormd over de in het waarderingskader neergelegde kwaliteitsaspecten, wil de inspectie zich op dit oordeel kunnen baseren.

Onderbouwing

Ten tweede zal de inspectie nagaan of de zelfevaluatie voldoende onderbouwd en betrouwbaar is. Het gaat hier om vragen als:

- wie heeft de evaluatie uitgevoerd en hoe is de evaluatie uitgevoerd? (betrokkenheid van leerlingen, ouders, afnemers en externe deskundigen of instanties, zal de betrouwbaarheid over het algemeen vergroten);
- representativiteit van de gegevens (voldoende omvang van de bevroegde, onderzochte groepen);
- gehanteerde methoden, (bevraging, observatie e.d.).

Robuustheid

Ten derde gaat de inspectie na of de zelfevaluatie van de instelling voldoende stabiel en vertrouwenwekkend is. Zijn de eigen gestelde kwaliteitsnormen en criteria actueel en voldoende ambitieus? Heeft de organisatie voldoende waarborgen ingebouwd om de continuïteit van de kwaliteit te kunnen garanderen en is de kwaliteitszorg ingebed in de organisatie? Wie zijn er allemaal betrokken geweest bij de uitvoering van de zelfevaluatie? Hiermee krijgt de inspectie zicht op de kwaliteitsborging en -verbetering van de instelling.

Verificatie

De inspectie verifieert waar nodig en wenselijk de resultaten van de zelfevaluatie. Voor een deel kan dit gebeuren in het kader van het op orde houden van het instellingsdossier. Zo kan de instelling verzocht worden om gedateerde gegevens over bijvoorbeeld de resultaten te actualiseren. De feitelijke verificatie vindt plaats tijdens het periodiek kwaliteitsonderzoek op basis van het van tevoren opgestelde onderzoeksplan. Zo kan de inspectie bijvoorbeeld besluiten de kwaliteitsbeoordeling van het onderwijsproces door de instelling te verifiëren door observaties van onderwijsleersituaties. Verder kan zij nagaan in hoeverre de zelfevaluatie gedragen wordt door betrokkenen in de instelling (deelnemers, personeel etc.) om te verifiëren of de werkelijkheid overeenkomt met de zelfevaluatie.

Valuatie: Beoordeling en waardering

Op basis van de gevalideerde en geverifieerde zelfevaluatie van de instelling vormt de inspectie zich een oordeel over de kwaliteitsaspecten. Daarbij neemt zij mee of de kwaliteitsdoelen die de instelling zichzelf heeft gesteld, van voldoende niveau en ambitie zijn.

De inspectie beziet de eigen normstelling van de instelling in het licht van:

- de omstandigheden van de instelling, bijvoorbeeld de aspecten van de populatie deelnemers, de omvang van de beschikbare middelen e.d.;
- de normstelling en het presteren van instellingen in omstandigheden die vergelijkbaar zijn;
- de motivering van de instelling bij haar profilering en gemaakte keuzen. De instelling bepaalt immers -in afstemming op de externe behoefte- de eigen kwaliteitsdoelen en -normen;
- de afspraken over de kwaliteitsaspecten gemaakt in het gemeenschappelijk overleg, feitelijk vastgelegd in het waarderingskader en door de minister goedgekeurd;

- de trendmatige ontwikkeling van de instelling.

Ter illustratie het volgende: de feitelijke inrichting van het periodiek kwaliteitsonderzoek zal zich globaal bewegen tussen twee uitersten. Op een instelling die betrouwbare resultaten kan overleggen over de zelfevaluatie van een of meer domeinen en/of kwaliteitsaspecten en blijkens deze en andere gegevens naar behoren functioneert, is het periodiek kwaliteitsonderzoek van een beperktere omvang. Op een instelling die niet in staat is dergelijke gegevens onder andere in een zelfevaluatie te overleggen, voert de inspectie een uitgebreider onderzoek uit.

Belangrijk is dat een zelfevaluatie een instrument is voor de instelling om de eigen kwaliteitsborging en verbetering mee gestalte te geven. Het wordt niet speciaal voor de inspectie geschreven, maar hoort een onderdeel te zijn van de eigen beleidscyclus. Over de oplevering van de zelfevaluatie worden afspraken gemaakt op landelijk niveau en met de individuele instellingen. Periodisering hangt samen met eisen uit de WEB en de praktische uitvoering van het toezicht. De eerdere afspraken omtrent de synchronisatie worden voortgezet onder de vigerende wetgeving tot de wijziging van de WEB een feit is en afstemming met de WOT heeft plaatsgevonden. Hiermee wordt voldaan enerzijds aan de eis uit de WEB tot het opleveren van een kwaliteitszorgverslag en anderzijds, in de zin van de WOT, de vormgeving van het toezicht op basis van de zelfevaluatie.

3 DE INHOUD VAN HET TOEZICHT; HET WAARDERINGSKADER

3.1 De centrale vragen bij de beoordeling van de kwaliteit

In dit hoofdstuk staat het waarderingskader in algemene zin centraal (de uitwerking staat in de bijlagen). Het waarderingskader is een inhoudelijke uitwerking van de kwaliteitsaspecten in indicatoren en beslisregels. Het is in gemeenschappelijk overleg tot stand gekomen met alle betrokken partijen, alsmede na overleg met de BVE- Raad . Deze partijen zijn:

- vertegenwoordiging van instellingen: BVE-Raad, AOC-Raad, Paepon, Colo, Exenter, Avex;
- personeelsvakorganisaties: Aob, Onderwijsbond CNV, De Unie sector BVE;
- vertegenwoordiging van deelnemers: JOB, Forum;
- vertegenwoordiging van sociale partners, inclusief gemeenten: FNV, CNV, MKB-Nederland, VNO/NCW, VNG

De verschillende vormen van toezicht vinden plaats op basis van dit kader. Om het onderzoek richting te geven moet het de inspectie antwoord geven op een aantal vragen.

De centrale vraag bij het toezicht luidt:

In welke mate is er vertrouwen in de kwaliteit van het onderwijs dan wel is er voldoende perspectief in de toekomstige ontwikkelingen van de instelling met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs?

Deze vraag wordt op twee niveaus beantwoord. Op het niveau van de instelling vindt er een genuanceerde beantwoording plaats. Daarnaast is er een beantwoording op het niveau van organieke eenheden. Deze laatste beantwoording kan leiden tot de kwalificatie voldoende of onvoldoende. De inspectie expliciteert in het waarderingskader wat in redelijkheid van instellingen mag worden verlangd. Een goede instelling kan in algemene zin worden getypeerd als een instelling die *goed onderwijs* verzorgt, zodat door *alle* deelnemers *optimale resultaten* kunnen worden gerealiseerd. Daarbij gelden de kerntaken uit de WEB (artikelen 1.2.1, 1.3.5 en 1.3.6) als leidraad. Dit resulteert in drie domeinen met *domeinvragen*:

- 1 *Hoe is de kwaliteitsborging en -verbetering van het onderwijs?*
- 2 *Hoe is de kwaliteit van 'onderwijs en leren'?*
- 3 *Hoe is de kwaliteit van de 'opbrengsten' van het onderwijs?*

Wanneer het kwaliteitsonderzoek de inspectie aanwijzingen geeft waardoor zij in redelijkheid kan vermoeden dat de kwaliteit van het onderwijs tekortschiet, dan stelt zij nader onderzoek in. Hierbij kan zij intensiever onderzoeken, en ook kijken naar mogelijke oorzaken en achtergronden van het tekortschieten in kwaliteit. Die kunnen gelegen zijn in aspecten van management, organisatie, bestuur en beleid van de instelling, zoals het personeelsbeleid en de inzet van middelen. Elementen van domein 1 zullen dan nader worden uitgewerkt en onderzocht. Op mogelijke maatregelen naar aanleiding van tekortschietende kwaliteit gaat paragraaf 3.4 nader in.

Bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs kijkt de inspectie niet naar de omstandigheden waaronder dat moet plaatsvinden. Waar het vervolgens gaat over de verantwoordelijkheid van de instellingen¹ voor die kwaliteit, legt de inspectie die relatie wel met de omstandigheden en betreft daarbij de normstelling van de instelling zoals bij Valuatie: beoordeling en waardering op pagina 8 beschreven. Voor een goede interpretatie is het dan immers nodig te bezien in hoeverre andere omstandigheden direct of indirect van invloed zijn op de aangetroffen kwaliteit. Te denken valt hier aan de aspecten van de deelnemers, de personeelssituatie binnen de instelling, werkzaamheden van andere actoren zoals landelijke organen, BPV-bedrijven, exameninstellingen, gemeenten, lokale en regionale omstandigheden en dergelijke.

3.2 Kwaliteitsaspecten uit het waarderingskader

De inspectie richt zich bij de uitoefening van haar toezicht op de beantwoording van de hiervoor genoemde domeinvragen. Zij gebruikt daarbij de zelfevaluatie van de instelling en haar verdere kennis over instelling, zonodig via onderzoek. De bovenbeschreven drie domeinvragen corresponderen met de drie domeinen. Deze zijn uitgewerkt in een aantal kwaliteitsaspecten per domein.

A Kwaliteitsborging en –verbetering

Hoe is de kwaliteitsborging en -verbetering van het onderwijs?

B Onderwijs en leren

Hoe is de kwaliteit van ‘onderwijs en leren’?

C Opbrengsten

Hoe is de kwaliteit van de ‘opbrengsten’ van het onderwijs?

Domein A	Kwaliteitsborging en -verbetering
Kwaliteitsaspect A1	Kwaliteitsborging en -verbetering op instellings-/unitniveau
Kwaliteitsaspect A2	Kwaliteitsborging en -verbetering op opleidingsniveau
Kwaliteitsaspect A3	Rechtsbescherming van de deelnemer
Kwaliteitsaspect A4	Examens
Domein B	Onderwijs en leren
Kwaliteitsaspect B5	Toegankelijkheid
Kwaliteitsaspect B6	Studeerbaarheid programma
Kwaliteitsaspect B7	Onderwijsleerprocessen
Kwaliteitsaspect B8	Beroepspraktijkvorming
Kwaliteitsaspect B9	Omgang met deelnemers
Kwaliteitsaspect B10	Trajectbegeleiding
Domein C	Opbrengsten
Kwaliteitsaspect C11	Instellingsresultaten
Kwaliteitsaspect C12	Opleidingsresultaten

Daarnaast kan de inspectie, onder voorwaarden, op verzoek van de instelling ook instellings specifieke kwaliteitsaspecten of onderwerpen opnemen in haar onderzoek. De uitwerking van het waarderingskader is opgenomen in de bijlagen. Daarbij zijn de kwaliteitsaspecten uitgewerkt in indicatoren.

¹ Lees bij instelling zonodig ook unit of opleiding. Er worden niet alleen uitspraken gedaan op instellingsniveau, maar ook op het niveau van organieke eenheden zoals afdeling, sector of unit.

3.3 Verantwoordelijkheids- en organisatieniveaus in de onderwijsinstellingen

Complexiteit van de instelling en zelfevaluatie

De sector BVE kent een grote verscheidenheid van onderwijsinstellingen, van kleine, niet-bekostigde instellingen tot grote multisectorale ROC's. Hoe groter de instelling, hoe meer beleid, management en uitvoering van primaire of secundaire processen worden verdeeld over verschillende organisatiegeledingen en afdelingen: de organieke structuur. Een goede zelfevaluatie van de onderwijsinstelling sluit aan bij de inrichting van de instelling, hoe groot of hoe klein zij ook is. De inspectie sluit aan bij de zelfevaluatie en dus ook bij de organieke indeling die daaruit naar voren komt.

Twee verantwoordelijkheidsniveaus voor het toezicht

eerste niveau: onderwijsinstelling

Onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag voert het college van bestuur of de (centrale) directie het beleid en de coördinatie uit. Dit is het eerste verantwoordelijkheidsniveau voor de kwaliteit van het onderwijs. In haar rapport geeft de inspectie in de eerste plaats antwoord op de centrale vraag en domeinvragen over de instelling *als geheel*. Daarnaast doet zij op dit niveau uitspraken over het kwaliteitsaspect toegankelijkheid. De verantwoordelijkheid met betrekking tot de behandeling van de rapportage ligt bij het college van bestuur/centrale directie.

tweede niveau: unit/organieke eenheid waaronder opleidingencluster

In grote onderwijsinstellingen wordt het onderwijskundig beleid en daarmee vaak ook het kwaliteitsbeleid gedelegeerd naar een tussenlaag: het middenmanagement van bijvoorbeeld sectoraal of geografisch ingedeelde organieke eenheden² met bepaalde opleidingenclusters. Dit leidt, binnen het algemene beleid van de instelling, tot een diversiteit in kwaliteitsbeleid en ook in onderwijskwaliteit. Deze diversiteit noopt tot verschillende inspectiebeoordelingen. De centrale vraag alsmede de domeinvragen worden daarom in grote instellingen uitgewerkt naar de verschillende units. De basis hiervoor ontleent de inspectie aan de plaats die deze units in de zelfevaluatie van de instelling innemen.

De antwoorden op de vragen komen tot stand door bevindingen bij de (Crebo) opleidingen die deel uitmaken van de units. De instelling biedt het onderwijs aan in de vorm van opleidingen. Deelnemers volgen een opleiding voor het behalen van hun kwalificatie. De rechten en plichten, alsmede mogelijkheden tot sanctie zijn in de wet opgehangen aan opleidingen. Op basis van de zelfevaluatie en in overleg met de instelling kiest de inspectie een voldoende representatief deel van de opleidingen voor een oordeel over de kwaliteit van de unit.

3.4 De beslisregels

In het voorgaande is aangegeven welke aspecten van de kwaliteit de inspectie onderzoekt. Om tot een oordeel te komen, hanteert de inspectie vervolgens beslisregels. Dergelijke regels zijn nodig vanuit het oogpunt van transparantie en objectiviteit. Zij bevorderen dat in gelijksoortige situaties ook gelijk wordt geoordeeld. De inspectie past de beslisregels toe aan het eind van haar onderzoek. Hoe en op basis waarvan het onderzoek plaatsvindt staat in hoofdstuk 4.

² Voor deze organieke onderdelen gebruiken we verder de term units.

In deze paragraaf wordt de systematiek van de beslisregels beschreven. De domeinen zijn onderverdeeld in kwaliteitsaspecten waarin de gehanteerde standaard is aangegeven. Het kwaliteitsaspect "Studeerbaarheid programma" heeft bijvoorbeeld als standaard waaraan voldaan moet worden "Het programma wordt voor deelnemers studeerbaar ingericht en uitgevoerd." De instelling geeft haar norm weer in de zelfevaluatie. De inspectie toetst of de instelling aan de eigen norm voldoet en of onderliggende indicatoren voldoende worden afgedekt door de instelling. Hiervoor is het waarderingskader bepalend. De inspectie bepaalt per indicator of daaraan voldaan is en baseert vervolgens haar eigen oordeel op de beslisregels. Deze beslisregels kunnen op verschillende niveaus worden toegepast.

Voor elk kwaliteitsaspect zijn in de praktijk van het onderwijs herkenbare en meestal observeerbare en analyseerbare aanwijzingen te vinden die iets zeggen over de mate waarin de kwaliteit van het onderwijs voor een bepaald kwaliteitsaspect voldoet. Deze aanwijzingen zijn de indicatoren. In de beslisregel wordt duidelijk aan welke indicatoren in ieder geval voldaan moet zijn voor een positief oordeel. Dit is niet per definitie een mechanische handeling. Er is te allen tijde ruimte om, door middel van het eigen professionele oordeel recht te doen aan specifieke situaties. Indien dit tot afwijkingen van de beslisregels leidt, zal dit expliciet verantwoord worden. Bovendien zijn niet alle kwalificaties bij de kwaliteitsaspecten en de domeinen volledig "dichtgerегeld". In ieder geval is altijd duidelijk hoe de cesuur tussen voldoende en onvoldoende ligt. De overige kwalificaties zijn voor een deel afhankelijk van de expertbeoordeling. Het geheel ziet er schematisch als volgt uit.

Niveau waarderingskader	Soort beslisregel	Kwalificaties
Indicator	Expertoordeel met behulp van onderzoeksinstrumenten	Draagt voldoende bij Draagt onvoldoende bij
Kwaliteitsaspect	Expertoordeel op basis van beslisregel	goed voldoende onvoldoende slecht
Domein	Expertoordeel op basis van beslisregel	Goed Voldoende Onvoldoende slecht
Centrale vraag	Expertoordeel	Op instellingsniveau genuanceerd oordeel waarbij de domeinen en de sterke en zwakke kanten van de instelling in samenhang worden belicht.

Het laagste niveau in het waarderingskader is de *indicator*. Door het afwegen van informatie uit diverse bronnen komt de inspectie tot de uitspraak of een indicator in voldoende of onvoldoende mate is aangetroffen en bijdraagt aan het kwaliteitsaspect. Bij vaststelling van het oordeel op het niveau van de *kwaliteitsaspecten* worden beslisregels gehanteerd op basis van een beredeneerde, inhoudelijke keuze van indicatoren.

Om tot een uitspraak op het gehele domein te kunnen komen worden de kwaliteitsaspecten gewogen en aan een beslisregel onderworpen. Voor de beantwoording van de *centrale vraag* op instellingsniveau wordt geen beslisregel gehanteerd. Daarbij wordt een genuanceerd antwoord gegeven op grond van de oordelen die op domeinniveau zijn gegeven over de instelling, en de daarbij behorende organieke eenheden en opleidingen. De inspectie spreekt zich erover uit of zij vertrouwen heeft in de kwaliteit van het onderwijs dan wel dat er voldoende perspectief wordt gezien in de toekomstige ontwikkelingen van de instelling. Op het niveau van de organieke eenheid wordt de centrale vraag met voldoende of onvoldoende beantwoord op basis van de bevindingen in de opleidingen. Hierbij is het expertoordeel van de inspecteur doorslaggevend. Op het niveau van de opleiding wordt expliciet een uitspraak gedaan als sprake is van een opleiding van onvoldoende kwaliteit. Over de kwaliteitsaspecten Examens en Toegankelijkheid wordt altijd herkenbaar per periodiek kwaliteitsonderzoek gerapporteerd. In hoofdstuk 5 staat wat verder van het rapport verwacht mag worden.

De inspectie heeft toezicht op de kwaliteit van het onderwijs zoals zich dat aan de deelnemer voordoet. Bijzondere deelnemerskenmerken zijn in de kwaliteitsaspecten zelf verdisconteerd en leiden niet tot aanpassingen van beslisregels. Bij procesaspecten wordt daarom bijvoorbeeld gekeken of de inrichting van het onderwijs past bij kenmerken van de deelnemer. De inspectie beoordeelt daarom de kwaliteit van het onderwijs los van de omstandigheden waarin instellingen verkeren. Alle deelnemers hebben immers recht op goed onderwijs. In het rapport zullen in de beschouwing bijzondere omstandigheden en gepleegde inspanningen van de instelling wel gemeld en erkend worden zoals in hoofdstuk 2 en paragraaf 3.1 beschreven.

De kwaliteitsaspecten zijn afgeleid van de wettelijke eisen uit de WEB. De inspectie gebruikt algemene criteria als zorgvuldigheid, doelmatigheid en effectiviteit als basis voor het toezicht op de realisatie van de wettelijke taken. De WEB is een kaderwet: instellingen zijn vrij in het maken van keuzen om die wettelijke taken te verwezenlijken. De inspectie erkent binnen de kaders van de WEB bij de uitoefening van haar toezicht volledig de verantwoordelijkheid en de autonomie van de instelling. De strategische keuzen die de instelling maakt, mogen er echter niet toe leiden dat de instelling op een of meer aspecten van de kwaliteit niet meer aan de basiskwaliteit voldoet. Steeds zal de inspectie beoordelen of een gekozen werkwijze zorgvuldig, effectief en doelmatig is.

Door de verschillende aard van de instellingen, zijn er drie varianten van het waarderingskader, voor ROC's, voor AOC's en vakinstellingen en voor niet-bekostigde instellingen.

4 DE WERKWIJZE BIJ HET TOEZICHT; DE VERSCHILLENDE ONDERZOEKSVORMEN (PKO, NO, OKV)

4.1 Inleiding

Uitgangspunt van de WOT is dat de inspectie de onderwijsinstellingen niet meer belast dan voor een goede uitoefening van het toezicht noodzakelijk is. Dit beginsel is vervolgens in drie elementen uitgewerkt:

- de inspectie maakt zoveel mogelijk gebruik van de *uitkomsten van de evaluatie van de kwaliteit door de instelling*,
- de *frequentie* van het periodieke kwaliteitsonderzoek kan naar aard en omstandigheden per instelling verschillen;
- de *intensiteit* van het toezicht kan verschillen.

De WOT maakt onderscheid tussen verschillende onderzoeksvormen die variëren in intensiteit en frequentie:

1. het periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO);
2. het nader onderzoek (NO);
3. het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (OKV)
4. het jaarlijks onderzoek (JO);
5. het incidenteel onderzoek (IO).

4.2 Het periodiek kwaliteitsonderzoek

Artikel 11 van de WOT gaat over het periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Het bepaalt dat de inspectie regelmatig het onderwijs aan elke instelling onderzoekt. Zij doet op grond van dat onderzoek uitspraken over alle kwaliteitsaspecten van de domeinen kwaliteitsborging en -verbetering, onderwijs en leren en opbrengsten, zoals vastgelegd in het waarderingskader. Het PKO vindt vooralsnog een keer in de drie jaar plaats.

Artikel 12 van de WOT geeft aan dat het periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO) uitgaat van de uitkomsten van een evaluatie van de kwaliteit door of vanwege de instelling, waaronder wordt verstaan de uitkomsten van het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Tijdens het instellingsonderzoek wordt deze informatie zonnodig geverifieerd en wordt de nog ontbrekende informatie ingewonnen door middel van aanvullend onderzoek. Daarbij gebruikt de inspectie zoveel mogelijk de kwaliteitsgegevens die de instelling zelf aanreikt in onder meer de zelfevaluatie.

4.3 Het nader onderzoek

Indien uit de resultaten van de zelfevaluatie en de aanvullende informatie van de inspectie blijkt, dat zij tijdens het periodiek kwaliteitsonderzoek aanwijzingen krijgt die het vermoeden vestigen dat de kwaliteit tekortschiet of dat een instelling zich negatief ontwikkelt, wordt het PKO uitgebreid met een nader onderzoek (NO).

Er zijn dus twee situaties waarin nader onderzoek plaatsvindt:

1. De gegevens uit de zelfevaluatie en de overige toezichtgegevens geven direct aanleiding tot het instellen van een dergelijk onderzoek.
2. De bevindingen van het PKO geven aanleiding nader onderzoek in te stellen³.

³ In dat geval wordt het periodiek onderzoek niet afgesloten met een rapport, maar met een brief aan het bevoegd gezag, waarin:

Bij het nader onderzoek kan de inspectie tevens naar de oorzaken van het tekortschieten kijken, en kan zij daarbij gebruik maken van enkele extra indicatoren in het waarderingskader. De inrichting van het nader onderzoek is afhankelijk van de vraagstelling en er kunnen, net als bij een PKO, externe deskundigen bij worden betrokken.

Blijkt dat er naar het oordeel van de inspectie inderdaad sprake is van een ernstig tekortschieten in kwaliteit, dan kan zij de instelling op termijn weer bezoeken om na te gaan welke vorderingen de instelling maakt om de kwaliteit op een aanvaardbaar niveau te brengen. In beginsel na een jaar doet de inspectie een Onderzoek naar de Kwaliteitsverbetering (OKV) (paragraaf 4.4). De trits *PKO/NO-OKV* is dus voorbehouden aan die instellingen of opleidingen die een kwaliteitstekort hebben, waarbij een NO aan de orde is als er een redelijk vermoeden van tekortschieten in de kwaliteit is. Als een PKO wordt uitgebreid met een NO, wordt niet afzonderlijk gerapporteerd over het PKO, maar vindt pas na de afronding van het NO integraal rapportage plaats. Dit gebeurt uiterlijk binnen zes maanden na het eerste instellingsbezoek dat in het kader van het PKO plaatsvond.

4.4 Indien er sprake is van tekort schietende kwaliteit

4.4.1 Het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (OKV)

Als de inspectie bij een PKO (met NO) heeft geoordeeld dat de kwaliteit tekortschiet, verricht zij na een termijn van maximaal twee jaar onderzoek naar de kwaliteitsverbeteringen die de instelling heeft gerealiseerd. De precieze termijn van dit OKV is afhankelijk van de ernst van de situatie. Als de kwaliteit ernstig tekortschiet, zal het onderzoek ook eerder plaatsvinden. Het gaat er bij dit onderzoek om na te gaan in hoeverre de instelling concrete acties heeft ondernomen om tot kwaliteitsverbetering te komen, en wat de resultaten van die acties zijn. De vormgeving van dit onderzoek hangt af van de aard en ernst van de tekortkomingen. Bij een OKV spreekt de inspectie een oordeel uit over de actuele kwaliteit van een opleiding, een unit of de instelling in zijn geheel.

Het onderzoekstraject rond een OKV verloopt als volgt. Er heeft altijd eerst een nader onderzoek plaatsgevonden. In het verslag over de bespreking van de rapportage aan de instelling vermeldt de inspectie de gemaakte afspraken over het traject van kwaliteitsverbetering. Het traject wordt altijd afgesloten met een onderzoek naar de realisering van de kwaliteitsverbetering. Daarbij gaat de inspectie na of de kwaliteit van het onderwijs op de instelling/unit/opleiding op een aanvaardbaar niveau is. Als dit niet het geval is, maar als er wel voldoende voorwaarden aanwezig zijn die het vertrouwen rechtvaardigen dat dit niveau binnen een jaar wordt bereikt, wordt de periode met ten hoogste deze periode verlengd. Indien de periode van kwaliteitsverbetering niet leidt tot een aanvaardbaar kwaliteitsniveau, licht de inspectie de Minister hierover in⁴. Dit start het bestuurlijk natraject.

-
- wordt beargumenteerd op grond waarvan de inspectie overgaat tot nader onderzoek;
 - welke vragen de inspectie in het nader onderzoek zal beantwoorden;
 - wanneer het nader onderzoek zal plaatsvinden.

⁴ Het kan voorkomen dat de situatie dermate ernstig is, dat de inspectie het noodzakelijk acht in een eerdere fase ? bijvoorbeeld na het periodieke kwaliteitsonderzoek ? de minister meteen te informeren, zodat snelle bestuurlijke actie kan worden ondernomen.

4.4.2 Het bestuurlijk natraject

Punt 4 van het hiervoor beschreven onderzoekstraject correspondeert met artikel 14 van de WOT:

Artikel 14 van de WOT luidt:

1. Indien de inspectie oordeelt dat de kwaliteit van het onderwijs onderscheidenlijk van de externe legitimering ernstig of langdurig tekortschiet, informeert zij Onze Minister en doet zij voorstellen over te treffen maatregelen.
2. De inspectie stelt het bestuur van de instelling in kennis van haar voorstellen aan Onze Minister.

In de Memorie van Toelichting bij de WOT wordt hierop een nadere toelichting gegeven (par 2.13). Daar staat dat het "door de inspectie uitgeoefende toezicht kan leiden tot het in gang zetten van een bestuurlijk natraject indien er sprake is van een ernstig of/en langdurig tekortschieten van kwaliteit. De inspectie zal in de regel de minister pas informeren, als alle fasen van het periodiek kwaliteitsonderzoek zijn doorlopen en blijkt dat de instelling niet in staat is op eigen kracht of met normale extra steun de nodige kwaliteitsverbetering te realiseren". Gezien het inspectieoordeel neemt de minister, indien hij dat noodzakelijk acht, passende bestuurlijke initiatieven in de richting van de onderwijsinstellingen. Als door een instelling de wettelijke voorschriften niet worden nageleefd, kan de minister op grond van de ..." reeds bestaande bepalingen in de onderwijswetten sancties treffen als het inhouden van de bekostiging". Deze sanctiemogelijkheid staat los van de WOT en wordt alleen in ultieme gevallen gebruikt. Nieuw in de WOT is de mogelijkheid tot het treffen van stimulerende maatregelen. In de bestaande onderwijswetten is deze mogelijkheid als volgt opgenomen:

Maatregelen

1. Indien de kwaliteit van het onderwijs ernstig of langdurig tekortschiet, kan Onze Minister op verzoek van het bevoegd gezag van een school of uit eigen beweging in overleg met het bevoegd gezag maatregelen treffen.
2. Onze Minister stelt nadere regels omtrent de toekenning van en verantwoording van maatregelen, voorzover deze het verstrekken van financiële maatregelen betreffen.

De genoemde 'nadere regels' zijn/worden door het ministerie uitgewerkt.

Het bestuurlijk natraject start op het moment dat de inspectie aan de minister meldt dat een instelling langdurige of ernstige tekortkomingen heeft en een advies daaromtrent geeft aan de minister. De rol van de inspectie in dit bestuurlijk natraject is de volgende. De inspecteur-generaal heeft regelmatig overleg met de minister en staatssecretaris(sen) over de toestand van het onderwijs op de instellingen, waarbij ook die instellingen aan de orde komen die in het OKV-arrangement van de inspectie zitten. Als blijkt dat de instelling niet in staat is op eigen kracht of met normale extra steun de nodige kwaliteitsverbetering te realiseren, kan de minister op verzoek van het bevoegd gezag van de instelling of uit eigener beweging een bestuurlijk natraject starten. De minister maakt daarbij gebruik van het advies van de inspectie. De nadruk in het advies van de inspectie ligt op de aard van de tekortkomingen en op de inschatting van het vermogen van de instelling om zélf tot verbeteringen te komen (zoals de inspectie dat uit het eerdere nadere onderzoek en/of onderzoek naar kwaliteitsverbetering heeft aangetroffen); de inspectie spreekt zich niet uit over de concrete invulling van de maatregelen.

Een instelling (of deel ervan als het om grotere instellingen gaat) waar een bestuurlijk natraject loopt, wordt onderzocht zoals het geval is bij een OKV. Een OKV is gericht op die kwaliteitsaspecten die in een eerder onderzoek (ernstig) tekortschoten. Als met name deze kwaliteitsaspecten onvoldoende verbeterd zijn, zal de inspectie in het onderzoek mede de effectiviteit van genomen maatregelen uit het bestuurlijk natraject beoordelen.

4.5 Het jaarlijks onderzoek

Artikel 11, lid 1 van de WOT over PKO luidt: "Ter uitvoering van de in artikel 3 bedoelde taken onderzoekt de inspectie jaarlijks het onderwijs aan elke instelling onderscheidenlijk, indien het een exameninstelling betreft, de externe legitimering, behoudens bijzondere omstandigheden. Naar aanleiding van het onderzoek geeft de inspectie een oordeel over de kwaliteit van het onderwijs onderscheidenlijk de externe legitimering". In dit artikel staat dat de inspectie jaarlijks een oordeel geeft over de kwaliteit van het onderwijs aan elke instelling. In de Memorie van Toelichting is dat als volgt nader uitgelegd.

1. Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs. De diepgang van het onderzoek is afhankelijk van de situatie in de instelling (o.a. bekend uit eerder onderzoek van de inspectie) en de aangetroffen verantwoording daarover in de zelfevaluatie.
2. Het onderzoek naar de vorderingen in de kwaliteitsverbetering in gevallen van eerder geconstateerde tekortkomingen. Hiervan maakt de inspectie rapport en kan daarin concluderen dat de benodigde kwaliteitsslag is gemaakt of dat de acties van de instelling voldoende vertrouwen bieden dat dit zal gebeuren.

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer naar aanleiding van het wetgevingstraject en de amendementen met betrekking tot regelmatig en frequent bezoek van de inspectie is aangegeven dat het jaarlijks uitvoeren van een volledig PKO niet in overeenstemming is met de beoogde proportionaliteit. Het jaarlijks onderzoek is beperkt in diepgang, omvang en tijd. Voor een instelling duurt het gemiddeld genomen één dag. Het wordt bovendien alleen uitgevoerd op onderwijsinstellingen die in hetzelfde jaar niet worden bezocht voor een periodiek kwaliteitsonderzoek of een onderzoek naar kwaliteitsverbetering.

Het jaarlijks onderzoek heeft vier doelstellingen:

- onderzoek naar de behaalde prestaties van de instelling;
- actualiseren van gegevens voor het "overzicht van instellingsgegevens" ;
- overleg over de ontwikkeling van de kwaliteitszorg en over de instellingsontwikkeling in het algemeen;
- analyseren van risico's in de verdere ontwikkeling van de school.

De school en de inspectie stellen in samenspraak met elkaar de agenda voor het jaarlijks onderzoek op. Deze agenda bevat een vast deel - dat uiteraard aansluit bij de vier doelstellingen van het onderzoek - en een variabel deel. Voor zover het beperkte tijdsbestek van één dag dat toelaat, kan de school in het variabele deel bepaalde onderwerpen aan de orde stellen. De inspectie kan eveneens voor het variabele deel agendapunten aandragen. De inspectie vat de bevindingen van het jaarlijks onderzoek beknopt samen in een brief aan de school. Evenals de rapporten van de grotere onderzoeken is de inhoud van deze brief openbaar. De uitkomsten van een jaarlijks onderzoek kunnen aanleiding zijn een periodiek kwaliteitsonderzoek eerder uit te voeren dan oorspronkelijk was voorzien.

4.6 Het incidenteel onderzoek

Incidenteel onderzoek kan plaatsvinden bij afzonderlijke instellingen naar aanleiding van klachten van ernstige aard, kamervragen, berichten in de media en op verzoek van de minister. Afhankelijk van de klacht, het bericht of de kamervraag zorgt de inspectie voor de verzameling van voldoende informatie om de situatie in kaart te brengen. Indien de klachten, berichten en vragen betrekking hebben op de kwaliteit van het onderwijs, zal in het algemeen - uitgaande van de gegevens van het instellingsdossier - op korte termijn een onderzoek worden uitgevoerd. Omdat directe actie daarbij geboden kan zijn, is het niet steeds nodig dat de inspectie de instelling een redelijke termijn voorafgaand aan het onderzoek daarvan in kennis stelt.

Ook kan incidenteel onderzoek gericht zijn op bepaalde thema's (bijvoorbeeld ICT of een bepaalde onderwijsvernieuwing). In dat geval wordt het incidenteel onderzoek zoveel mogelijk organisatorisch verbonden aan een PKO of JO. Ook van een incidenteel onderzoek maakt de inspectie een rapport op dat openbaar wordt gemaakt, tenzij de aard van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet. Gedacht kan worden aan onderzoek naar aanleiding van een klacht. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen in de regel alleen aan de betrokkenen -de instelling en de klager- worden medegedeeld.

4.7 Planning

De inspectie zal in haar toezichtsritmiek maximaal trachten aan te sluiten bij de ritmiek van zelfevaluatie van de instellingen. Waar dat niet mogelijk is, zal de instelling ruimschoots voor het moment van een PKO op de hoogte worden gesteld van het onderzoek. In de eerste cyclus zal daarbij een termijn van 6 maanden in acht worden genomen.

5 DE RAPPORTAGE

Artikel 20 van de WOT bepaalt dat de inspectie haar oordeel naar aanleiding van een PKO of OKV vastlegt in een inspectierapport. Vervolgens wordt in dat artikel beschreven hoe de procedure voor het vaststellen van het rapport in zijn werk gaat. Artikel 21 bepaalt dat het rapport openbaar is.

De inspectie schrijft de rapporten primair voor het bevoegd gezag van de instelling. Zij beoogt een oordeel te geven over de kwaliteit van het onderwijs bij de instelling, units en/of opleidingen om deze zo tot kwaliteitsverbetering te stimuleren. In elk rapport komen de centrale vraag en de domeinvragen aan de orde en eventuele andere vragen die onder andere op verzoek van de instelling in het rapport worden beantwoord.

De kwaliteitsaspecten die in het onderzoek worden onderzocht, zijn afhankelijk van de aard van het onderzoek (PKO, NO, OKV) en de aard van de instelling met eventueel specifieke aandachtspunten. In elk PKO-rapport komen in ieder geval de domeinvragen aan de orde die de inspectie relateert aan een oordeel over alle aspecten in die domeinen. Het nader onderzoek levert geen afzonderlijk rapport op. Nader onderzoek is een uitbreiding van een PKO. Uiteindelijk leidt het, samen met het PKO, tot een rapport.

In overleg met de BVE- Raad wordt een "overzicht van instellingsgegevens" ontwikkeld. Afgesproken is dat de inspectie daar integraal gebruik van kan maken. Het resultaat van het jaarlijkse onderzoek wordt gerapporteerd in een brief aan de instelling, zonodig voorzien van een of meer bijlagen.

Ook de werkwijze van de inspectie zal per instelling variëren, samen met de bruikbaarheid van de kwaliteitsgegevens die de instelling zelf aanlevert. Het rapport geeft zowel over de reikwijdte van het onderzoek als over de werkwijze duidelijkheid. De uitkomsten van het toezicht moeten voor de betrokkenen voldoende aanknopingspunten bieden voor kwaliteitsverbetering.

Het rapport neemt aan belang toe, gezien de groeiende maatschappelijke behoefte aan informatie over de kwaliteit van het onderwijs. Het rapport moet daarom voldoen aan hoge eisen op het gebied van relevantie (een betekenisvolle beschouwing), eenduidigheid (congruentie tussen resultaten en conclusies), betrouwbaarheid (gelijke beoordelingen in gelijke gevallen), helderheid (naar structuur en taalgebruik), correctheid (geen feitelijke onjuistheden) en waarmerking. Deze eisen hangen samen met de kwaliteitszorg van de inspectie.

De inspectie zal de nodige zorgvuldigheid betrachten bij het maken van een rapport. Artikel 21 leden 3,4 en 5 bevat daartoe al enkele procedurebepalingen zoals het overleg dat de inspectie vooraf voert over het ontwerpbericht. Ook zal het bevoegd gezag, in geval van blijvende onenigheid met de inspectie over de inhoud van het rapport, de mogelijkheid krijgen om haar visie kenbaar te maken in een bijlage bij het inspectierapport.

In aanvulling op bovengenoemde wettelijke bepalingen neemt de inspectie ook in haar werkwijze op dat iedere instelling de gelegenheid krijgt om bij het rapport en dus ook op de inspectiesite een verwijzing naar haar eigen internetsite op te nemen. De instelling kan dan altijd op de eigen site zijn visie en meest actuele informatie weergeven.

6 DE WAARDERINGSKADERS BVE

INCLUSIEF BESLISREGELS

Inhoud

De domeinen:

- A. Het domein Kwaliteitsborging en -verbetering
- B. Het domein Onderwijs en leren
- C. Het domein Opbrengsten

Korte toelichting:

Het waarderingskader is onderverdeeld in drie domeinen: kwaliteitsborging en -verbetering, onderwijs en leren en opbrengsten. Elk domein omvat een aantal kwaliteitsaspecten. Dit zijn de elementen die binnen het domein van wezenlijk belang worden geacht. Elk kwaliteitsaspect kent weer indicatoren. De indicatoren zijn de feitelijke aanwijzingen van kwaliteit oftewel de meetpunten waarop het kwaliteitsaspect wordt beoordeeld.

Er zijn drie varianten van het waarderingskader, het kader voor ROC's, voor AOC's en vakinstellingen, en voor niet-bekostigde instellingen. Bij de AOC's gaat het daarbij om het BVE-deel van de instelling. Voor het VMBO-deel van AOC's, dat valt onder de Wet op het Voortgezet Onderwijs, is het toezichtkader PO/VO van kracht.

Voorts zal het waarderingskader in de toekomst aansluiten bij ontwikkelingen die op dit moment in gang zijn gezet zoals KCE, TOP (Transparantie in Onderwijsprogrammering) en competentieleren. Zodra deze ontwikkelingen geconsolideerd zijn, wordt bekeken wat dat betekent voor het waarderingskader.

6.1 Waarderingskader bve

Regionale Opleidingen Centra (ROC's)

DOMEIN A KWALITEITSBORGING EN -VERBETERING

Domeinvraag: *Hoe is de kwaliteitsborging en -verbetering van het onderwijs?*

Rationale

De huidige besturingsfilosofie van de overheid waarin richting, ruimte, resultaat en rekenschap de leidraad zijn, was reeds in de WEB vormgegeven. Uitgangspunt van de WEB is de autonomievergroting en de daarbij behorende verantwoordelijkheid van het ROC voor de eigen kwaliteit van het onderwijs en de verbetering daarvan. Daarover wordt achteraf verantwoording afgelegd. De instelling richt een kwaliteitszorgsysteem in. Dat systeem voorziet in de beoordeling van de eigen kwaliteit, het - waar nodig - ondernemen van verbeteractiviteiten, het nagaan of deze succesvol zijn en het borgen van de kwaliteit(verbetering). Dit gebeurt zo mogelijk samen met andere instellingen en er worden onafhankelijke deskundigen bij betrokken. Onder andere door de driejaarlijkse verslaglegging (in de WEB nog vastgelegd als tweejaarlijks) wordt regelmatig externe verantwoording afgelegd. Dit is vastgelegd in art. 1.3.6 van de WEB. Deze uitgangspunten van de WEB zijn verder in de nota Variëteit en Waarborg en de WOT versterkt.

Daarnaast wordt er meer en meer belang gehecht aan de meervoudige publieke verantwoording. Het zelfevaluatierapport bevat dan ook die informatie waaruit blijkt dat de diverse belanghebbenden betrokken zijn bij de beoordeling, maar ook bij de borgingsmechanismen van de instelling. De positie van de instelling in de regio krijgt hierdoor meer een prominente plaats.

Het domein kwaliteitsborging en –verbetering is voor de Inspectie BVE dan ook een belangrijk aspect om te beoordelen. Het is de basis van de vormgeving van het toezicht waarbij de zelfevaluatie de belangrijkste bron van onderzoek is. De kwaliteitsverbetering wordt gerelateerd aan de eerder behaalde resultaten en de ambities van de instelling, gekoppeld aan de verwachtingen.

Het waarborgen van de kwaliteit wordt zowel op instellingsniveau als op het niveau van organieke eenheden, dan wel opleidingen beoordeeld. Op instellingsniveau wordt beoordeeld of er sprake is van een duidelijk beleid met betrekking tot kwaliteitszorg en of er voldoende sturing/facilitering is van dit beleid in de richting van de organieke eenheden en de opleidingen. Bij de organieke eenheden of opleidingen wordt beoordeeld of de borging en verbetering van de kwaliteit daadwerkelijk gerealiseerd worden op de relevante terreinen. De relatie tussen beleidscyclus en kwaliteitszorgcyclus wordt gelegd en de daarbij behorende sturingsmechanismen worden bekeken.

Het domein Kwaliteitsborging en -verbetering bevat de kwaliteitsaspecten die hiernaar vragen. In de werkwijze van de inspectie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de informatie die de instelling (met name in de zelfevaluatie) beschikbaar stelt: hoe meer en hoe beter de zelfevaluatie is, des te 'lichter' kan het daarop volgende periodiek kwaliteitsonderzoek zijn.

Kwaliteitsaspecten

- A1 Kwaliteitsborging en -verbetering op instellings-/unitniveau
- A2 Kwaliteitsborging en -verbetering op opleidingencluster/ niveau van de organieke eenheid
- A3 Rechtsbescherming van de deelnemer
- A4 Examens

Domein adviesbeslisregel voor de organisatorische eenheid:

Kwaliteitsborging en –verbetering is voldoende voor de organieke eenheid als kwaliteitsaspect A2 en A4 voldoende is

Domein adviesbeslisregel voor de instelling:

Kwaliteitsborging en –verbetering is van voldoende kwaliteit als A1 voldoende scoort en als de meerderheid van de organieke eenheden de kwalificatie voldoende hebben gekregen voor het domein Kwaliteitsborging en –verbetering.

Over de kwaliteit van de wettelijk vereiste documenten wordt herkenbaar in de rapportage van de instelling gerapporteerd.

Kwaliteitsaspecten met indicatoren

Kwaliteitsaspect A1: Kwaliteitsborging en -verbetering op instellings-/unitniveau

De instelling waarborgt en verbetert de kwaliteit van het onderwijs en legt daar verantwoording over af

Indicatoren

- A1.1 De instelling heeft relevante belanghebbenden bij haar (onderwijs)activiteiten geïdentificeerd en betreft de wensen van belanghebbenden bij het vaststellen van de kwaliteitseisen
- A1.2 De instelling heeft haar strategie, toetsbare doelen en prioriteiten bepaald en omgezet in beleids-/kwaliteitsdoelen voor ten minste de relevante terreinen uit de WEB
- A1.3 De kwaliteitszorg van de instelling is voldoende systematisch en maakt een integraal onderdeel uit van de beleidscyclus en de organisatie van de instelling
- A1.4 De instelling geeft sturing op het voldoen aan de geformuleerde beleids-/kwaliteitsdoelen
- A1.5 De instelling betreft bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs relevante belanghebbenden
- A1.6 De instelling betreft bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs onafhankelijke deskundigen
- A1.7 De instelling legt adequaat verantwoording af aan de belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit

Beslisregel :

Er wordt tenminste aan de indicatoren A1.2 + A1.3 + A1.5 + A 1.6 voldaan voor een kwalificatie voldoende. Voor een kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Indicatoren die mogelijk aan de orde kunnen komen bij eventueel nader onderzoek

Kwaliteitsaspect A1: Kwaliteitsborging en -verbetering op instellings-/unitniveau

De instelling waarborgt en verbetert de kwaliteit van het onderwijs en legt daar verantwoording over af

Indicatoren

- A1.8 De instelling voert een financieel beleid dat leidt tot verbetering van de onderwijskwaliteit en continuïteit van de instelling/unit
- A1.9 De instelling voert een beleid inzake het personeel en de ondersteuning dat leidt tot een verbetering van de onderwijskwaliteit
- A1.10 De instelling voert een beleid inzake de leerruimten en leermiddelen dat leidt tot een verbetering van de onderwijskwaliteit

Beslisregels niet van toepassing.

Kwaliteitsaspect A2: Kwaliteitsborging en -verbetering op het niveau van de opleidingsclusters¹

Het opleidingscluster evalueert en verbetert de onderwijskwaliteit op systematische wijze

Indicatoren

- A2.1 Het opleidingscluster heeft de kwaliteitsdoelen van de instelling voor zijn situatie geoperationaliseerd
- A2.2 Het opleidingscluster werkt systematisch aan het realiseren van en het blijven voldoen aan de geformuleerde kwaliteitsdoelen
- A2.3 Het opleidingscluster betreft bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs de relevante belanghebbenden, waaronder in elk geval de deelnemers
- A2.4 Het opleidingscluster betreft bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs onafhankelijke deskundigen
- A2.5 Het opleidingscluster rapporteert adequaat en regelmatig over de realisatie van de onderwijskwaliteit aan relevante partijen

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren A2.1, A2.2, A2.3 en A2.4 voor een kwalificatie voldoende. Voor een kwalificatie goed wordt aan alle indicatoren voldaan.

¹ opleidingscluster en/of organieke eenheid

Kwaliteitsaspect A3: Rechtsbescherming van de deelnemer*De rechten van de deelnemer zijn beschermd***Indicatoren**

- A3.1 De onderwijsovereenkomst voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
- A3.2 De onderwijs- en examenregeling voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
- A3.3 De praktijkovereenkomst voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
- A3.4 De klachtenregeling omtrent examens voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
- A3.5 Het behandelen van klachten omtrent vertrouwenszaken voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
- A3.6 Er is een formele klachtenregeling voor de deelnemers

Beslisregel:

Omdat het wettelijke vereisten betreft moet aan alle indicatoren afzonderlijk voldaan zijn voor de status 'voldaan aan de wettelijke vereisten'.

A3.6 is geen wettelijke vereiste.

Als de implementatie ook voldoet wordt het oordeel goed gegeven. Als aan A3.6 niet voldaan is wordt de kwalificatie 'onvoldoende' gegeven.

Voor beroepsopleidingen bij volledig operationeel zijn van KCE:**Kwaliteitsaspect A4: Examens***De opleiding draagt zorg voor examens van goede kwaliteit***Indicatoren**

- A4.1 De opleiding heeft een voorwaardelijke/goedkeurende verklaring van KCE indien zij zelf examineert en/of heeft een geldige overeenkomst voor afname van de examens met een gelicentieerde instelling
- A4.2 De opleiding handelt volgens de vereisten van die voorwaardelijke/goedkeurende verklaring

Beslisregel:

Als aan A4.1 + A4.2 wordt voldaan is het kwaliteitsaspect examens voldoende. Hier is een tweepuntsschaal van toepassing

Het hierboven beschreven kwaliteitsaspect is van toepassing bij een normaal PKO. Bij A4.2 stelt de inspectie aan de hand van de zelfevaluatie van de instelling vast of aandacht wordt besteed aan de toetsing door KCE en eventuele aanbevelingen vanwege KCE. Indien er sprake is van het vermoeden van tekortschietende kwaliteit (en dus van een NO), vindt aanvulling van het onderzoek plaats met de indicatoren conform het toetsingskader van KCE. Dit wordt dan door KCE uitgevoerd (al dan niet op advies van de Inspectie).

Voorafgaand aan het operationeel zijn van KCE wordt het onderstaande Kwaliteitsaspect gehanteerd. Daarna blijft dit aspect wel geldig voor opleidingen in de Educatie, met uitzondering van A4.1. Deze wordt dan vervangen door:

A4.1 De opleiding voldoet aan de exameneisen die zijn vastgelegd in de van toepassing zijnde wetten, zoals: de WEB, het examenbesluit VO en de WIN

Kwaliteitsaspect A4: Examens	
<i>De opleiding draagt zorg voor examens van goede kwaliteit</i>	
Indicatoren	
A4.1	De opleiding heeft een geldige overeenkomst voor een adequate externe legitimering van die examenonderdelen/deelkwalificaties waarvoor dat is vereist, en er wordt volgens die overeenkomst gehandeld
A4.2	De dekking en het niveau van de eindtermen, alsmede de technische kwaliteit van de toetsen is gewaarborgd
A4.3	De kwaliteit van de examenomstandigheden is gewaarborgd
A4.4	De kwaliteit van de beoordeling van het afgelegde examen is gewaarborgd

Beslisregel:

Er wordt voldaan aan de indicatoren A4.1 + A4.2 + A4.4 voor de kwalificatie voldoende. Nadat KCE in werking is getreden, valt A4.1 af.

Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

DOMEIN B ONDERWIJS EN LEREN

Domeinvraag: Hoe is de kwaliteit van 'onderwijs en leren'?

Rationale

In artikel 1.3.5 van de WEB is bepaald dat instellingen bij de uitvoering van hun taak mede zorg dragen voor: (...)

- a. de toegankelijkheid van het onderwijs, in het bijzonder voor kansarme groepen;
- b. het aanbieden van doelmatige leerwegen, in het bijzonder door het zorg dragen voor een zorgvuldige afstemming tussen opleidingen voor educatie en beroepsopleidingen;
- c. het bieden van mogelijkheden voor studiekeuze- en beroepskeuzevoorlichting;
- d. de afstemming op de ontwikkelingen in de samenleving etc (...)

In het Domein Onderwijs en leren zijn deze taakstellingen uitgewerkt. Het betreft alle aspecten van het onderwijs vanaf de werving en afstemming met het voorafgaand onderwijs tot de toetsing en afsluiting. Hier wordt de toegankelijkheid tot, en de inrichting van het onderwijs beoordeeld, vanaf de afstemming en samenwerking met het voorafgaande onderwijs, het programma, zowel binnen- als buitenschools, de wijze waarop dit aangeboden wordt, de ruimtelijke omgeving en de leermiddelen die daarvoor ingezet worden, de wijze waarop de deelnemers door deze fase geleid worden en de manier waarop in deze fase met de deelnemers wordt omgegaan.

Bij de toegankelijkheid van het onderwijs gaat het steeds om twee elementen:

- a. de mate waarin een instelling er aan bijdraagt dat iedereen die kan en wil toegang verwerft tot het desbetreffende onderwijs, en vervolgens
- b. de mate waarin de instelling ervoor zorgt dat iedere deelnemer die aan dat onderwijs deelneemt toegang kan verwerven om tot een voor hem of haar geschikt en op de arbeidsmarkt erkend diploma te kunnen komen.

Kort gezegd gaat het om zowel toegankelijkheid van deelnemers tot de instelling, dus vóór de poort, als toegankelijkheid tot een kwalificatie van de deelnemers, dus ná de poort. Dit is uitgewerkt in het kwaliteitsaspect B5, Toegankelijkheid in het bijzonder voor kansarme groepen, waaronder ook de gehandicapten vallen.

Vóór de poort: De wetgever heeft meer dan alleen een passieve toegankelijkheid beoogd. Dat betekent dat de instelling niet enkel 'open staat' voor iedereen die zich aanmeldt. Het maatschappelijke vraagstuk van de ongelijke onderwijsdeelname vergt een actieve houding om deelnemers die het voorafgaande onderwijs verlaten, al dan niet met een diploma, actief op te zoeken en aan te sporen verder te gaan in het BVE-onderwijs. Voorkomen moet worden dat deelnemers zonder startkwalificatie tussen de wal en het schip van het VMBO/VSO en het MBO vallen. Deze actieve houding is vooral van belang voor in het eigen voedingsgebied aanwezige kansarme groepen en vergt dus specifiek hierop gerichte samenwerking met het voorafgaand onderwijs en andere actoren, zoals het VMBO, het VSO en gemeenten.

Ná de poort: De toegankelijkheid tot een erkende kwalificatie betreft een reeks aan samenhangende maatregelen om te bevorderen dat kansarme deelnemers toegeleid worden naar een voor hen meest passende sector en leerweg en daarbinnen naar het meest passende kwalificeringsniveau. Deze maatregelen kunnen liggen op het terrein van de allocatie (plaatsing) van de deelnemer, de inrichting van het programma, de didactiek, de trajectbegeleiding en het bestrijden van het voortijdig

schoolverlaten in het bijzonder bij deze groepen. Ook zaken rond huisvesting, het informatiesysteem en het personeelsbeleid kunnen hieraan bijdragen.

Van belang is verder dat toegankelijkheid vooral gerealiseerd wordt op het niveau van de instelling. De ROC-vorming was immers onder andere bedoeld om het toegankelijkheidsprobleem op een niveau boven dat van kleine eenheden aan te kunnen pakken. Het doelgroepenbeleid, als uitwerking van de toegankelijkheid, wordt vervolgens in opleidingen uitgevoerd en is daarmee in hoge mate afhankelijk van beleid en maatregelen op instellingsniveau en een tussenliggend niveau. Terwijl dus beleid en veel maatregelen gesitueerd zijn op instellingsniveau, zijn de effecten daarvan gedeeltelijk zichtbaar op dat hogere niveau, maar vaak ook op het niveau van afzonderlijke opleidingen, in het onderwijsproces. Het oordeel wordt uitgesproken op instellingsniveau, terwijl de bewijslast op het niveau van organieke eenheden of opleidingen te vinden moet zijn.

Wat betreft 'studeerbaarheid programma' is het in dit Domein van belang dat hier niet alleen de studeerbaarheid voor de deelnemers, maar ook de doelmatigheid een beoordelingscriterium vormt. Voor de doelmatigheid geldt steeds het behalen van op eindtermen gebaseerde kwalificaties en deelkwalificaties als het referentiepunt. Vanzelfsprekend dient voor 'eindtermen' 'competenties' gelezen te worden daar waar deze formeel vastgesteld zijn.

De studeerbaarheid betreft de mate waarin de instelling zorgvuldig omgaat met de deelnemer als consument van het onderwijsproces en de haalbaarheid van de studie gekoppeld aan de inrichting van het aanbod voor de deelnemer.

De kwaliteitsaspecten onderwijsleerprocessen, beroepspraktijkvorming, omgang met de deelnemer en trajectbegeleiding zijn eveneens van eminent belang in het Domein 'onderwijs en leren'. Eerder verworven competenties en de aansluiting instroom vanuit het voortgezet onderwijs en doorstroom naar een hogere vorm van onderwijs (de beroepskolom) zijn naast de doorstroom naar andere opleidingen binnen het BVE-veld noodzakelijke onderwerpen bij de trajectbegeleiding. Een belangrijke input over de genoemde kwaliteitsaspecten in het Domein 'onderwijs en leren' bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs moet uiteraard afkomstig zijn van de deelnemers. Zij nemen immers een centrale positie in het onderwijsproces in.

In de WEB zijn voor diverse elementen van dit domein bepalingen geformuleerd, onder andere in hoofdstukken 6 (Onderwijsaanbod beroepsopleidingen en educatie) en 7 (Het onderwijs). Daarbinnen en daarnaast betreft het veel zaken die op autonome wijze door de instellingen ingericht kunnen worden. Op geen enkele wijze zal de inspectie de inrichtingsvrijheid die de instelling hier heeft, nader inperken. Het toezicht in dit domein is er uitsluitend op gericht te onderzoeken in hoeverre de keuzes die instellingen gemaakt hebben in voldoende mate en op zorgvuldige wijze bijdragen aan de taakstellingen zoals in art. 1.3.5 van de WEB verwoord.

Kwaliteitsaspecten

- B 5 Toegankelijkheid
- B 6 Studeerbaarheid programma
- B 7 Onderwijsleerprocessen
- B 8 Beroepspraktijkvorming
- B 9 Omgang met deelnemers
- B10 Trajectbegeleiding

Domein adviesbeslisregel voor de organisatorische eenheid:

Onderwijs en leren is voldoende bij de organisatorische eenheid als 3 van de 5 kwaliteitsaspecten voldoende scoren waaronder in ieder geval B7 en B8 (B5 wordt op instellingsniveau beoordeeld)

Domein adviesbeslisregel voor de instelling:

Onderwijs en leren is van voldoende kwaliteit bij de instelling als de meerderheid van de organisatorische eenheden voldoende kwalificeren voor het domein onderwijs en leren

Over het kwaliteitsaspect **toegankelijkheid** wordt steeds herkenbaar in de rapportage van de instelling gerapporteerd. Hiervoor geldt de beslisregel van het kwaliteitsaspect.

Kwaliteitsaspecten met indicatoren

Kwaliteitsaspect B5: Toegankelijkheid

De instelling voert actief beleid voor de toegankelijkheid, in het bijzonder voor kansarme groepen waaronder gehandicapten

Indicatoren

- B5.1 De instelling onderscheidt onder de (potentiële) deelnemers aanwezige kansarme groepen
- B5.2 Er is in het beroepsonderwijs en de educatie voldoende aanbod beschikbaar, waaronder in het bijzonder voor kansarme groepen
- B5.3 De instelling besteedt bij de werving en voorlichting actief aandacht aan kansarme groepen
- B5.4 Het toegankelijkheidsbeleid, in het bijzonder voor kansarme groepen, is geoperationaliseerd in maatregelen en functioneert op het terrein van intake/assessment en de plaatsing
- B5.5 Het toegankelijkheidsbeleid, in het bijzonder voor kansarme groepen, is geoperationaliseerd in maatregelen en functioneert op het terrein van het primair proces, de beroepspraktijkvorming en de kwalificering
- B5.6 De instelling bevordert de doorstroming van educatie naar beroepsonderwijs

Beslisregel:

Er wordt tenminste aan de indicatoren B5.2 + B5.3 + B5.4 + B5.5 voldaan voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B6: Studeerbaarheid programma	
<i>Het programma wordt voor deelnemers studeerbaar ingericht en uitgevoerd</i>	
Indicatoren	
B6.1	Het uitgevoerde programma voldoet aan de inhoudelijke vereisten, zoals vastgelegd in de OER, vertoont een transparante structuur en samenhang met verwante programma's
B6.2	De inhoud van het programma sluit aan op het voorafgaand onderwijs en op het vervolgonderwijs
B6.3	In de inrichting en uitvoering van het programma is rekening gehouden met verschillen tussen deelnemers in onderwijsbehoeften en mogelijkheden (maatwerktrajecten)
B6.4	De deelnemers krijgen het programma aangeboden in de daarvoor noodzakelijke en hanteerbare programma- en studietijd
B6.5	De instelling streeft naar een maximale realisatie van de programmatijd en legt daarover verantwoording af.

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren B6.2 + B6.3 + B6.4 voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B7: Onderwijsleerprocessen	
<i>Het onderwijsleerproces en de inzet van leerruimtes en leermiddelen zijn doelmatig voor de deelnemers</i>	
Indicatoren	
B7.1	De onderwijsleertijd van de deelnemers wordt doelmatig gebruikt
B7.2	De inhoud van de onderwijsleersituaties en de gebruikte leermiddelen sluiten aan bij de eindtermen/deelkwalificaties, bij kenmerken van de deelnemers en de kenmerken van de beroepspraktijk
B7.3	De kwaliteit van de leerruimtes en inventaris is toereikend voor het bereiken van de eindtermen/deelkwalificaties
B7.4	Het geheel van (didactische) werkvormen is doelmatig en samenhangend, past bij gekozen uitgangspunten en biedt ruimte voor zelfstandigheid van de deelnemers
B7.5	De instructie-, ondersteunings- en begeleidingsbehoeften van de deelnemers in het onderwijsleerproces worden onderkend en op stimulerende wijze vervuld

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren B7.1 + B7.2 + B7.4 + B7.5 voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B8: Beroepspraktijkvorming	
<i>De beroepspraktijkvorming wordt voor deelnemers voldoende doelmatig ingericht en uitgevoerd</i>	
Indicatoren	
B8.1	De opleiding heeft vastgelegd welk deel van de eindtermen in de BPV geleerd moet worden en geeft uitvoering aan de samenhang tussen het leren in de instelling en in de BPV
B8.2	De opleiding bereidt de deelnemers en de BPV bedrijven/organisaties voor op de BPV
B8.3	De deelnemers worden tijdens de BPV vanuit de instelling begeleid
B8.4	De opleiding ziet erop toe dat de begeleiding van de deelnemers door het bedrijf/de organisatie voldoet
B8.5	De opleiding ziet erop toe dat de inhoud van de BPV overeenstemt met de gestelde eisen van het programma
B8.6	De leerresultaten van de BPV worden volgens de gestelde eisen beoordeeld

Beslisregel:

Er wordt tenminste aan de indicatoren B8.3 + B8.4 + B8.5 + B8.6 voldaan voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B9: Omgang met deelnemers	
<i>De deelnemers bevinden zich in een respectvolle en veilige omgeving</i>	
Indicatoren	
B9.1	De voorlichting voorafgaand aan de opleiding over de inhoud en inrichting van de opleiding en examens is nauwkeurig, realistisch en tijdig
B9.2	De informatieverschaffing over alle relevante zaken tijdens de opleiding is nauwkeurig en tijdig
B9.3	Vragen en opmerkingen van deelnemers worden zorgvuldig behandeld
B9.4	De opleiding zorgt binnen haar terrein voor sociale en fysieke veiligheid en respectvolle omgang tussen en met deelnemers
B9.5	De opleiding ziet erop toe dat binnen het terrein van de BPV-plaatsen er sprake is van sociale en fysieke veiligheid van de deelnemer en van een respectvolle omgang

Beslisregel:

Er wordt tenminste aan de indicatoren B9.1 + B9.2 + B9.4 + B9.5 voldaan voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B10: Trajectbegeleiding

De intake en de begeleiding van de deelnemer zijn voldoende zorgvuldig en doelmatig

Indicatoren

- B10.1 De opleiding hanteert² een systeem van intake en assessment
- B10.2 De opleiding hanteert een systeem van individuele begeleiding van deelnemers bij keuzeprocessen en bij verandering van opleiding
- B10.3 De opleiding hanteert een systeem van individuele begeleiding van deelnemers bij ernstige problemen in de voortgang van het leerproces en er is sprake van persoonlijke en sociale begeleiding van de deelnemers gedurende de opleiding
- B10.4 De opleiding registreert de leerresultaten en begeleidingsgegevens van de individuele deelnemers systematisch

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren B10.1 + B10.2 + B10.3 om 'voldoende' te behalen. Als aan alle indicatoren wordt voldaan, wordt een kwalificatie 'goed' gegeven.

² hanteert: wil zeggen dat er een systeem aanwezig is en dat de begeleiding ook feitelijk voldoende, zorgvuldig en doelmatig wordt uitgevoerd

DOMEIN C Opbrengsten

Domeinvraag: *Hoe is de kwaliteit van de 'opbrengsten' van het onderwijs ?*

Rationale

Kwalificeringsresultaten zijn het uiteindelijke doel van het onderwijs in de BVE. Zij komen tot stand in een spanningsveld tussen enerzijds het streven zoveel mogelijk deelnemers toegang tot het BVE-onderwijs te verschaffen en deze anderzijds met minimaal tijdverlies zo hoog mogelijk te kwalificeren met de waarborg van een kwalitatief goede uitstroom naar de maatschappij of het vervolgonderwijs. Daaraan zitten twee aspecten. Opleidingen dienen ernaar te streven zoveel mogelijk deelnemers succesvol naar het eind van hun leertraject te brengen. Waar dat om welke reden dan ook niet lukt, is het de instelling die ervoor verantwoordelijk is de deelnemer op een geschikte, andere plaats onder te brengen. De instelling is er ook verantwoordelijk voor de deelnemers zo onder te brengen dat het maximale van hun mogelijkheden wordt benut.

Kwaliteitsaspecten

- C11 Instellingsresultaten
- C12 Opleidingsresultaten

Domein adviesbeslisregel voor de organisatorische eenheid:

Het domein opbrengsten is voldoende als de C12 voldoende is gekwalificeerd
--

Domein adviesbeslisregel voor de instelling:

Het domein opbrengsten is van voldoende kwaliteit bij de instelling als C11 voldoende is gekwalificeerd en als de meerderheid van de organisatorische eenheden voldoende scoorden op het domein resultaten
--

Kwaliteitsaspecten met indicatoren

Kwaliteitsaspect C11: Instellingsresultaten <i>De instelling realiseert optimale opbrengsten bij de deelnemers</i>
Indicatoren
C11.1 De instelling slaagt erin de deelnemers te kwalificeren op het te verwachten niveau
C11.2 De instelling heeft een gediplomeerde uitstroom die aansluit bij de verwachtingen
C11.3 De instelling ondersteunt deelnemers die de opleidingen (dreigen te) verlaten, actief bij het vinden van een passend traject

Beslisregel:

Aan tenminste de indicatoren C11.1 en C11.2 is voldaan voor de kwalificatie 'voldoende'.

Kwaliteitsaspect C12: Opleidingsresultaten <i>De opleiding realiseert een maximale kwalificering van de deelnemers</i>
Indicatoren
C12.1 De opleiding heeft de beschikking over actuele rendementsgegevens, waaronder in het bijzonder van de door haar onderscheiden doelgroepen
C12.2 De opleiding gebruikt de rendementsgegevens actief bij het beleid, gericht op verhoging van het rendement
C12.3 De opleiding realiseert een intern rendement dat voldoet aan de verwachtingen
C12.4 De opleiding realiseert een gemiddelde verblijfsduur voor diplomering van die voldoet aan de verwachtingen

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren C12.3 + C12.4 voor een kwalificatie 'voldoende'. Er kan ook een kwalificatie 'voldoende' worden gegeven als voldaan is aan C12.3 of C12.4 in combinatie met een van de overige indicatoren.

Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan

6.2 Waarderingskader bve

Vakinstellingen

Het waarderingskader voor de Vakinstellingen is nagenoeg identiek aan die voor de ROC's.

De enige afwijking zit bij het kwaliteitsaspect B5 Toegankelijkheid, omdat Vakinstellingen geen opleidingen Educatie uitvoeren. Dit betekent dat de indicatoren B5.2 en B5.6 zijn aangepast.

Deze luiden nu:

- B5.2 Er is in het beroepsonderwijs voldoende aanbod beschikbaar, waaronder in het bijzonder voor kansarme groepen
- B5.6 De instelling bevordert door middel van samenwerking met ROC's de doorstroming van educatie naar beroepsonderwijs

6.3 Waarderingskader bve

Niet-Bekostigde Instellingen (NBI's)

Inhoud

De domeinen:

- A. Het domein Kwaliteitsborging en -verbetering
- B. Het domein Onderwijs en leren
- C. Het domein Opbrengsten

Korte toelichting:

Het waarderingskader is onderverdeeld in drie domeinen: kwaliteitsborging en -verbetering, onderwijs en leren en opbrengsten. Elk domein omvat een aantal kwaliteitsaspecten. Dit zijn de elementen die binnen het domein van wezenlijk belang worden geacht. Elk kwaliteitsaspect kent weer indicatoren. De indicatoren zijn de feitelijke aanwijzingen van kwaliteit oftewel de meetpunten waarop het kwaliteitsaspect wordt beoordeeld. Het waarderingskader voor niet-bekostigd onderwijs beperkt zich op hoofdlijnen tot het niveau van de opleiding. Het geheel conform de erkenningen regeling zoals aangegeven in de WEB.

Het waarderingskader zal in de toekomst aansluiten bij ontwikkelingen die op dit moment in gang zijn gezet zoals KCE, TOP (Transparantie in Onderwijsprogrammering) en competentie leren. Zodra deze ontwikkelingen geconsolideerd zijn, wordt bekeken wat dat betekent voor het waarderingskader.

DOMEIN A KWALITEITSBORGING EN -VERBETERING

Domeinvraag: *Hoe is de kwaliteitsborging en -verbetering van het onderwijs?*

Rationale

De huidige besturingsfilosofie van de overheid waarin richting, ruimte, resultaat en rekenschap de leidraad zijn, was reeds in de WEB vormgegeven. Uitgangspunt van de WEB is dat de instelling verantwoordelijk is voor de eigen kwaliteit van het onderwijs en de verbetering daarvan. Daarover wordt achteraf verantwoording afgelegd. De instelling richt een kwaliteitszorgsysteem in. Dat systeem voorziet in de beoordeling van de eigen kwaliteit, het - waar nodig - ondernemen van verbeteractiviteiten, het nagaan of deze succesvol zijn en het borgen van de kwaliteit(verbetering). Dit gebeurt zo mogelijk in samenwerking met andere instellingen en er worden onafhankelijke deskundigen bij betrokken. Door de driejaarlijkse verslaglegging wordt externe verantwoording afgelegd. Dit is vastgelegd in art. 1.3.6 van de WEB. Deze uitgangspunten van de WEB zijn verder in de nota Variëteit en Waarborg en de WOT versterkt.

Het domein kwaliteitsborging en –verbetering is voor de Inspectie BVE dan ook een belangrijk aspect om te beoordelen. Het is de basis van de vormgeving van het toezicht waarbij de zelfevaluatie de belangrijkste bron van onderzoek is.

Bij de opleidingen wordt beoordeeld of de borging en verbetering van de kwaliteit daadwerkelijk gerealiseerd wordt op de relevante terreinen. De relatie tussen beleidscyclus en kwaliteitszorgcyclus wordt gelegd en de daarbij behorende sturingsmechanismen worden bekeken.

Het domein Kwaliteitsborging en -verbetering bevat de kwaliteitsaspecten die hiernaar vragen. In de werkwijze van de inspectie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de informatie die de instelling (met name in de zelfevaluatie) beschikbaar stelt: hoe meer en hoe beter de zelfevaluatie is, des te ‘lichter’ kan het daarop volgende periodiek kwaliteitsonderzoek zijn.

Kwaliteitsaspecten

- A2 Kwaliteitsborging en -verbetering van de opleiding
- A3 Rechtsbescherming van de deelnemer
- A4 Examens

Domein adviesbeslisregel voor de opleiding(en):
--

Kwaliteitsborging en –verbetering is voldoende voor de opleiding(en) als kwaliteitsaspect A2 en A4 voldoende is.
--

Over de kwaliteit van de wettelijk vereiste documenten wordt herkenbaar in de rapportage van de instelling gerapporteerd.

Kwaliteitsaspecten met indicatoren

Kwaliteitsaspect A2: Kwaliteitsborging en -verbetering op het niveau van de opleiding	
<i>De opleiding evalueert en verbetert de onderwijskwaliteit op systematische wijze</i>	
Indicatoren	
A2.1	De opleiding heeft relevante belanghebbenden bij haar (onderwijs) activiteiten geïdentificeerd en betreft de wensen van belanghebbenden bij het vaststellen van de kwaliteitseisen
A2.2	De opleiding heeft haar strategie, toetsbare doelen en prioriteiten bepaald en omgezet in beleids-/kwaliteitsdoelen voor onder meer de relevante terreinen uit de WEB
A2.3	De opleiding werkt systematisch aan het realiseren van en het blijven voldoen aan de geformuleerde kwaliteitsdoelen
A2.4	De opleiding betreft bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs relevante belanghebbenden, waaronder in elk geval de deelnemers
A2.5	De opleiding betreft bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs onafhankelijke deskundigen
A2.6	De opleiding rapporteert adequaat en regelmatig over de realisatie van de onderwijskwaliteit aan betrokkenen en relevante partijen

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren A2.2 , A2.3, A2.4 en A2.5 voor een kwalificatie voldoende. Voor een kwalificatie goed wordt aan alle indicatoren voldaan.

Indicatoren die mogelijk aan de orde kunnen komen bij eventueel nader onderzoek	
Kwaliteitsaspect A1: Kwaliteitsborging en -verbetering op instellingsniveau	
<i>De instelling waarborgt en verbetert de kwaliteit van het onderwijs en legt daar verantwoording over af</i>	
Indicatoren	
A1.7	De instelling voert een financieel beleid dat leidt tot verbetering van de onderwijskwaliteit en continuïteit van de instelling
A1.8	De instelling voert een beleid inzake het personeel en de ondersteuning dat leidt tot een verbetering van de onderwijskwaliteit
A1.9	De instelling voert een beleid inzake de leerruimten en leermiddelen dat leidt tot een verbetering van de onderwijskwaliteit

Beslisregels niet van toepassing.

Kwaliteitsaspect A3: Rechtsbescherming van de deelnemer	
<i>De rechten van de deelnemer zijn beschermd</i>	
Indicatoren	
A3.1	De onderwijsovereenkomst voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
A3.2	De onderwijs- en examenregeling voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
A3.3	De praktijkovereenkomst voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
A3.4	De klachtenregeling omtrent examens voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
A3.5	Het behandelen van klachten omtrent vertrouwenszaken voldoet naar inhoud en functioneren aan de vereisten
A3.6	Er is een formele klachtenregeling voor de deelnemers

Beslisregel:

Omdat het wettelijke vereisten betreft moet aan alle indicatoren afzonderlijk voldaan zijn voor de status 'voldaan aan de wettelijke vereisten'.
A3.6 is geen wettelijke vereiste.

Als de implementatie ook voldoet wordt het oordeel goed gegeven. Als aan A3.6 niet voldaan is wordt de kwalificatie 'onvoldoende' gegeven.

Voor beroepsopleidingen bij volledig operationeel zijn van KCE:

Kwaliteitsaspect A4: Examens	
<i>De opleiding draagt zorg voor examens van goede kwaliteit</i>	
Indicatoren	
A4.1	De opleiding heeft een voorwaardelijke/goedkeurende verklaring van KCE indien zij zelf examineert en/of heeft een geldige overeenkomst voor afname van de examens met een gelicentieerde instelling
A4.2	De opleiding handelt volgens de vereisten van die voorwaardelijke/goedkeurende verklaring

Beslisregel:

Als aan A4.1 + A4.2 wordt voldaan is het kwaliteitsaspect examens voldoende. Hier is een tweepuntsschaal van toepassing.

Het hierboven beschreven kwaliteitsaspect is van toepassing bij een normaal PKO. Bij A4.2 stelt de inspectie aan de hand van de zelfevaluatie van de instelling vast of aandacht wordt besteed aan de toetsing door KCE en eventuele aanbevelingen vanwege KCE. Indien er sprake is van het vermoeden van tekortschietende kwaliteit (en dus van een NO), vindt aanvulling van het onderzoek plaats met de indicatoren conform het toetsingskader van KCE. Dit wordt dan door KCE uitgevoerd (al dan niet op advies van de Inspectie).

Voorafgaand aan het operationeel zijn van KCE wordt het onderstaande Kwaliteitsaspect gehanteerd. Daarna blijft dit aspect wel geldig voor opleidingen in de Educatie, met uitzondering van A4.1. Deze wordt dan vervangen door:

A4.1 De opleiding voldoet aan de exameneisen die zijn vastgelegd in de van toepassing zijnde wetten, zoals: de WEB, het examenbesluit VO en de WIN

Kwaliteitsaspect A4: Examens	
<i>De opleiding draagt zorg voor examens van goede kwaliteit</i>	
Indicatoren	
A4.1	De opleiding heeft een geldige overeenkomst voor een adequate externe legitimering voor die examens waarvoor dat is vereist, en er wordt volgens die overeenkomst gehandeld
A4.2	De dekking en het niveau van de eindtermen, alsmede de technische kwaliteit van de toetsen is gewaarborgd
A4.3	De kwaliteit van de examenomstandigheden is gewaarborgd
A4.4	De kwaliteit van de beoordeling van het afgelegd examen is gewaarborgd

Beslisregel:

Er wordt voldaan aan de indicatoren A4.1 + A4.2 + A4.4 voor de kwalificatie voldoende. Nadat KCE in werking is getreden, valt A4.1 af.

Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

DOMEIN B ONDERWIJS EN LEREN

Domeinvraag: Hoe is de kwaliteit van 'onderwijs en leren'?

Rationale

Wat betreft 'studeerbaarheid programma' is het in dit Domein van belang dat hier niet alleen de studeerbaarheid voor de deelnemers, maar ook de doelmatigheid een beoordelingscriterium vormt. Voor de doelmatigheid geldt steeds het behalen van op eindtermen gebaseerde kwalificaties en deelkwalificaties als het referentiepunt. Vanzelfsprekend dient voor 'eindtermen' 'competenties' gelezen te worden daar waar deze formeel vastgesteld zijn.

De studeerbaarheid betreft de mate waarin de instelling zorgvuldig omgaat met de deelnemer als consument van het onderwijsproces en de haalbaarheid van studie gekoppeld aan de inrichting van het aanbod voor de deelnemer.

In de WEB zijn voor diverse elementen van dit domein bepalingen geformuleerd, onder andere in hoofdstukken 6 (Onderwijsaanbod beroepsopleidingen en educatie) en 7 (Het onderwijs). Daarbinnen en daarnaast betreft het veel zaken die op autonome wijze door de instellingen ingericht kunnen worden. Op geen enkele wijze zal de inspectie de inrichtingsvrijheid die de instelling hier heeft nader inperken.

Kwaliteitsaspecten

- B6 Studeerbaarheid programma
- B7 Onderwijsleerprocessen
- B8 Beroepspraktijkvorming
- B9 Omgang met deelnemers
- B10 Trajectbegeleiding

Domein adviesbeslisregel voor de opleiding(en):

Onderwijs en leren is voldoende als 3 van de 5 kwaliteitsaspecten voldoende scoren waaronder in ieder geval B7 en B8
(B5 Toegankelijkheid is voor niet-bekostigde instellingen geen vereiste conform de WEB)

Kwaliteitsaspecten met indicatoren

Kwaliteitsaspect B6 Studeerbaarheid programma	
<i>Het programma wordt voor deelnemers studeerbaar ingericht en uitgevoerd</i>	
Indicatoren	
B6.1	Het uitgevoerde programma voldoet aan de inhoudelijke vereisten, zoals vastgelegd in de OER, vertoont een transparante structuur en samenhang met verwante programma's
B6.2	De onderwijsprogramma's sluiten aan op de in de voorlichting geboden informatie omtrent het beginniveau en realisatie
B6.3	De inrichting en uitvoering van het onderwijs speelt in op de onderwijsbehoeften en mogelijkheden van de deelnemers (contactonderwijs)
B6.4	De deelnemers krijgen het programma aangeboden in de daarvoor noodzakelijke en hanteerbare programma- en studietijd (contactonderwijs)
B6.5	De instelling streeft naar een maximale realisatie van de programmatijd en legt daarover verantwoording af (contactonderwijs)

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren B6.2 + B6.3 + B6.4 voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B7: Onderwijsleerprocessen

Het onderwijsleerproces en de inzet van leerruimtes en leermiddelen zijn doelmatig voor de deelnemers

Indicatoren

- B7.1 De onderwijsleertijd van de deelnemers wordt doelmatig gebruikt (contactonderwijs)
- B7.2 De inhoud van de onderwijsleersituaties en de gebruikte leermiddelen sluiten aan bij de eindtermen/deelkwalificaties, bij kenmerken van de deelnemers en de kenmerken van de beroepspraktijk (contactonderwijs)
- B7.3 De kwaliteit van de leerruimtes en inventaris is toereikend voor het bereiken van de eindtermen/deelkwalificaties (contactonderwijs)
- B7.4 Het geheel van (didactische) werkvormen is doelmatig en samenhangend, past bij gekozen uitgangspunten en biedt ruimte voor zelfstandigheid van de deelnemers (contactonderwijs)
- B7.5 De instructie-, ondersteunings- en begeleidingsbehoeften van de deelnemers worden onderkend en op stimulerende wijze vervuld (contactonderwijs)
- B7.6 Bij afstandsonderwijs is de procedure voor correctie duidelijk en is de kwaliteit van de correctie deugdelijk

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren B7.1 + B7.2 + B7.4 + B7.5 voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B8: Beroepspraktijkvorming	
<i>De beroepspraktijkvorming wordt voor deelnemers voldoende doelmatig ingericht en uitgevoerd</i>	
Indicatoren	
B8.1	De opleiding heeft vastgelegd welk deel van de eindtermen in de BPV geleerd moet worden en wat de samenhang is tussen het leren in de instelling en in de BPV
B8.2	De opleiding bereidt de deelnemers en de BPV bedrijven/organisaties voor op de BPV
B8.3	De deelnemers worden tijdens de BPV vanuit de instelling begeleid
B8.4	De opleiding ziet erop toe dat de begeleiding van de deelnemers door het bedrijf/de organisatie voldoet
B8.5	De opleiding ziet erop toe dat de inhoud van de BPV overeenstemt met de gestelde eisen van het programma
B8.6	De leerresultaten van de BPV worden volgens de gestelde eisen beoordeeld

Beslisregel:

Er wordt tenminste aan de indicatoren B8.3 + B8.4 + B8.5 + B8.6 voldaan voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B9: Omgang met deelnemers	
<i>De deelnemers bevinden zich in een respectvolle en veilige omgeving</i>	
Indicatoren	
B9.1	De voorlichting voorafgaand aan de opleiding over de inhoud en inrichting van de opleiding en examens is nauwkeurig, realistisch en tijdig
B9.2	De informatieverschaffing over alle relevante zaken tijdens de opleiding is nauwkeurig en tijdig
B9.3	Vragen en opmerkingen van deelnemers worden zorgvuldig behandeld
B9.4	De opleiding zorgt binnen haar terrein voor sociale en fysieke veiligheid en respectvolle omgang tussen en met deelnemers
B9.5	De opleiding ziet erop toe dat binnen het terrein van de BPV-plaatsen er sprake is van sociale en fysieke veiligheid van de deelnemer en van een respectvolle omgang

Beslisregel:

Er wordt tenminste aan de indicatoren B9.1 + B9.2 + B9.4 + B9.5 voldaan voor de kwalificatie 'voldoende'. Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

Kwaliteitsaspect B10: Trajectbegeleiding

De intake en de begeleiding van de deelnemer zijn voldoende zorgvuldig en doelmatig

Indicatoren

- B10.1 De opleiding werkt volgens een geformaliseerd toelatingsbeleid
- B10.2 De opleiding hanteert² een systeem van individuele begeleiding van deelnemers bij keuzeprocessen, bij verandering van opleiding
- B10.3 De opleiding hanteert een systeem van individuele begeleiding van deelnemers bij ernstige problemen in de voortgang van het leerproces en er is sprake van persoonlijke en sociale begeleiding van de deelnemers gedurende de opleiding
- B10.4 De opleiding registreert de leerresultaten en begeleidingsgegevens van de individuele deelnemers systematisch
- B10.5 Bij afstandsonderwijs worden deelnemers, indien de opleiding / de beroepspraktijk dat vereist, ondersteund door contactonderwijs

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren B10.1 + B10.2 + B10.3 om 'voldoende' te behalen. Als aan alle indicatoren wordt voldaan, wordt een kwalificatie 'goed' gegeven.

² hanteert: wil zeggen dat er een systeem aanwezig is en dat de begeleiding ook feitelijk voldoende, zorgvuldig en doelmatig wordt uitgevoerd

DOMEIN C

Opbrengsten

Domeinvraag: *Hoe is de kwaliteit van de 'opbrengsten' van het onderwijs?*

Rationale

Kwalificeringsresultaten zijn het uiteindelijke doel van het onderwijs in de BVE. Opleidingen dienen ernaar te streven zoveel mogelijk deelnemers succesvol naar het eind van hun leertraject te brengen.

Kwaliteitsaspecten

C12 Opleidingsresultaten

Domein adviesbeslisregel voor de opleiding(en):

Het domein opbrengsten is voldoende als de C12 voldoende is gekwalificeerd bij de opleiding(en).

Kwaliteitsaspecten met indicatoren

Kwaliteitsaspect C12: Opleidingsresultaten <i>De opleiding realiseert een maximale kwalificering van de deelnemers⁵</i>
Indicatoren
C12.1 De opleiding heeft de beschikking over actuele rendementgegevens
C12.2 De opleiding gebruikt de rendementgegevens actief bij het beleid, gericht op verhoging van het rendement
C12.3 De opleiding realiseert een intern rendement (gediplomeerde uitstroom) dat voldoet aan de verwachtingen
C12.4 De opleiding realiseert een gemiddelde verblijfsduur voor diplomering van de deelnemer die voldoet aan de verwachtingen

Beslisregel:

Er wordt tenminste voldaan aan de indicatoren C12.3 + C12.4 voor een kwalificatie 'voldoende'. Er kan ook een kwalificatie 'voldoende' worden gegeven als voldaan is aan C12.3 of C12.4 in combinatie met een van de overige indicatoren.

Voor de kwalificatie 'goed' wordt aan alle indicatoren voldaan.

⁵ De realisatie van het rendement wordt gekoppeld aan de op de onderwijsovereenkomst met de deelnemer overeengekomen resultaten. Dus ook de niet op kwalificatie gerichte contracten zichtbaar maken in de rendementsberekening